

PATIENTSKADENÄMNDENS REFERATSAMLING SUPPLEMENT

Avgöranden enligt patientskadelagen Hösten 2015

2015:22

Minnestörning till följd av ECT-behandlingar hade kunnat förhindras om effekten av behandlingen hade utvärderats tidigare. Ersättning. Även fråga om informationsbrist.

TILLÄMPLIGT LAGRUM

6 § första stycket 3 patientskadelagen (1996:799) samt allmänna skadeståndsrättsliga regler.

Ärendet gällde en kvinna, född 1984, som sökte vård för symtom med ångest, självskadligt beteende och depression. Hon behandlades med bland annat ECT, som är en psykiatrisk behandlingsmetod där epileptisk aktivitet framkallas med svag elektrisk ström.

PATIENTEN anmälde att hon drabbats av minnestörningar och kvarstående inlärningssvårigheter, koncentrationssvårigheter och svårigheter med tal och formulering efter en serie av ECT-behandlingar. Hon hade också fått avbryta sina studier på grund av de nämnda svårigheterna. Patienten ansåg vidare att hon inte fått adekvat information rörande behandling med ECT. Hon hade endast fått en broschyr att läsa igenom och en kommentar från vårdgivaren att om hon inte godkände den aktuella behandlingen skulle hon vårdas enligt LPT (lagen om psykiatrisk tvångsvård).

FÖRSÄKRINGSBOLAGET avböjde patientens ersättningsanspråk med följande motivering:

Den behandling som patienten fick var medicinskt motiverad och utfördes på ett korrekt sätt enligt vedertagna metoder. Behandlingen gav god effekt. Akuta biverkningar i form av minnesstörningar förekommer ofta under ECTbehandling. Det har inte funnits skäl att avbryta behandlingen. Den anmälda skadan har inte gått att undvika genom ett annorlunda utförande av den valda metoden. Det finns inte heller någon annan tillgänglig behandlingsmetod som hade tillgodosett patientens vårdbehov på ett mindre riskfyllt sätt. Någon rätt till patientskad ersättning föreligger inte.

Patienten uppger i sitt överklagande att det förelegat brister i information om risken för anmäld skada. Någon ersättning kan enligt patientskadelagen inte lämnas vid brister i den information som lämnas till en patient om de särskilda behandlingsrisker som kan förekomma. Bolaget har istället prövat om det förelegat sådan brist i informationen att ersättning kan lämnas enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler.

ECT-behandlingen bedöms som medicinskt nödvändigt då patienten var djupt deprimerad och hade ångest med självskadligt beteende. Det bedöms inte som sannolikt att patienten skulle ha avstått från behandlingen vid annan typ av information, eftersom detta hade kunnat medföra att sjukdomstillståndet förvärrats ytterligare. Det finns således inte någon sådan brist i informationen att ersättning enligt skadeståndsrättsliga regler kan lämnas.

PATIENTSKADENÄMNDEN ansåg att det förelåg en ersättningsbar patientskada och gjorde följande bedömning:

Ärendet gäller en patient diagnostiserad med emotionell instabil personlighetsstörning som sedan tonåren haft kontakt med psykiatri för bland annat ångest, självskadligt beteende, depression och sömnsvårigheter. Hon har behandlats med såväl läkemedel som beteendeterapi. Under år 2006, samma år som patienten fyllde 22 år, försämrades hennes psykiatriska status varför ECT-behandling (elektrokonvulsiv behandling) bedömdes indicerad. Patienten fick under år 2006 22 ECT-behandlingar samt under åren 2007 och 2009 ytterligare sammanlagt 22 ECT-behandlingar. Indikationen för behandlingarna var framför allt depression. Minnesutredning under år 2015 har påvisat att patienten har kognitiva nedsättningar och en bestående minnesstörning.

Av journalerna framgår att patienten påtalade minnesstörningar redan efter de första behandlingarna år 2006. Det finns i underlaget delade meningar om effekten av dessa behandlingar. Någon utvärdering av effekten i förhållande till upplevda biverkningar finns inte noterad. Det är indicerat att fortsätta med en påbörjad ECT-behandling om det uppstår en påtaglig förbättring på grund av behandlingen och man vill behålla den effekten alternativt ytterligare förbättra patientens tillstånd. ECT-behandling ger ofta god effekt mot depressioner. Patienten hade emellertid förutom depression också annan psykiatrisk problematik. Det är därför osäkert hur stor del av de depressiva besvären som kan hänföras till ren depression. ECT-behandling ger effekt redan efter ett fåtal behandlingar. Även om effekten uteblir eller är låg kan ytterligare några behandlingar vara indicerade. Om avsedd effekt även därefter uteblir, bör man ta ställning till annan behandling såsom medicinering och terapi med nödvändig övervakning.

Under senare år har studier visat att ECT-behandling kan ge bestående minnesstörningar. Risken ökar med mängden behandlingar. Särskilt viktigt är det att vara uppmärksam på minnesstörningar hos unga personer. Nämnden finner det klarlagt att den bestående minnesstörning patienten har drabbats av är en följd av ECT-behandlingarna.

Nämnden anser att effekten av patientens ECT-behandling borde ha utvärderats senast efter de första tolv ECT-behandlingarna. Då effekten inte var påtagligt positiv var det, med beaktande av patientens låga ålder och att minnesstörningar redan uppstått, inte indicerat att fortsätta behandlingen. Om behandlingen hade avslutats i detta skede hade patientens bestående

minnesstörningar med övervägande sannolikhet kunnat förhindras. Nämnden överlåter åt Lof att beräkna vilken ersättning som kan bli aktuell. Vad gäller frågan om bristande information är det oklart vad den broschyr patienten fick inför behandlingen innehöll. Senare utredning av Socialstyrelsen har dock särskilt pekat på bristerna inom vården när det gäller att informera om risken för tillfälliga minnesstörningar efter ECT-behandling. Vid den tidpunkt då behandlingen inleddes förelåg däremot inte kunskapen om att minnesstörningarna kunde bli bestående. Nämnden finner att det inte är sannolikt att patienten hade avstått från att påbörja behandling med vetskap om riskerna. Hon fortsatte dessutom behandlingen trots att minnesstörningar uppstått. Nämnden finner därför att det inte föreligger rätt till ersättning på skadeståndsrättslig grund.

PATIENTSKADENÄMNDEN
DNR 2015/0057